

РАДНИЧКЕ НОВИНЕ

ОРГАН СРПСКЕ СОЦИЈАЛНЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

Уредништво је у штампарији Радековића Администрација у Социјалистичком Народној Дому.

ТЕЛЕФОН

Редакција 646
Администрација 370

Рукописи се не враћају, огласи се штампају по врло јефтиној цени

Изазе сваки дан сем недеље. — Цена: на годину 12 динара, на пола године 6 динара, на 3 месеца 3 динара, на месец дана 1 дин. За иностранство 30 динара годишње.

БРОЈ 5 ПАРА

Митинг у Београду

Изборна борба објављена је ево већ пола месеца. Време је да се она и отпочне. Буржоаски ловци мандата већ су се разделили по Србији. Погодбе око кандидација врше се у велико. Настала је сезона трговине са мандатима.

Социјална Демократија не сме изостати у изборној борби. Она треба на против да предњачи. Јер, њена је дужност ових дана највећа. Ми треба да ширимо социјалистичку истину међу масе; ми морамо да сузбијамо буржоаске лажи које се шире у маси.

Због тога, Главна Партијска Управа сазива народни митинг у Београду, који треба да буде почетак и објава наше изборне борбе у целој Србији.

Митинг ће се одржати 27 овог месеца, у петак, у 6 и по сати по подне, на Позоришном Тргу (код Споменика).

На њему ће говорити другови:

Драгиша Лалчевић,
Димитрије Туцовић,
Душан Поповић,
Живко Топаловић и
Павле Павловић

Нека све партијске секције и синдикалне организације најживље проагитују да овај митинг буде што величанственији! Нека нарочито на њега доведу што већи број нових људи, нарочито пролетере који су скоро дошли са села!

На митинг другови, сви колико вас има!

Нека наш први изборни плотун загрми сидније но икад!

ГЛАВНА ПАРТИЈСКА УПРАВА

Другови, растурајте неуморно по народу наше агитационе листове и наше брошуре!

Изборни манифест

Партијским и синдикалним организацијама. Социјалистима бирачима и небирачима

Прошли су страшни дани рата — бар за једно најкраће време. Настају дани изборне борбе, која на први поглед не изгледа тако важна као рат, али која, у ствари, по својим последицама може да буде судбоноснија и од самога рата. Јер од тога какав је резултат избора зависи и какву ће политику једна земља да води, не само унутрашњу него и спољашњу политику; гласајући за ову или ону владу, за овај или онај режим, бирачи самим тим посредно гласају за рат или против рата. Рат који нам је пре неколико месеци изгледао као неко страшно божанство које се титра животима милиона људи, као једна огромна тајанствена сила према којој је свеколика људска снага бедна и ништавна, тај рат, кад се боље размисли, види се да, као и све друго, лежи у рукама грађана, зависи од воље бирача, потиче од нас самих. И када би код грађана било више свести кад врше своју суверену власт бирања, када би они имали на уму да онога момента кад спуштају своју малу куглицу у кандидатску кутију раде у ствари један од најважнијих и најсвечанијих аката у своме животу, многе би се ствари друкчије развијале, многи би ратови пред енергичном вољом бирача устукнули.

Бирачи,

Ако раније нисте увиђали озбиљности своје дужности и величину своје моћи, ви то треба да увидите бар данас пошто сте, својом неразвијеношћу и својом немарношћу, дали несавесним партијама разрешницу да воде један рат, турски, који је, због деобе освојених територија, остао бесплодан, и други рат, бугарски, који је, у сваком погледу, једно историјско безумље, један грозан злочин, права велеиздаја Балкана!

Ето, због тога вам ми још сад кажемо да добро размислите читав месец дана коме ћете дати своју куглицу! ето, због тога вас ми опомињемо да се још од сад заинтересујете изборном борбом! ето, због тога вас ми позивамо да пажљиво испитате рад и програме свију партија!

Друге партије, нажалост, то не чине. Оне још нису издале своје манифесте, а вероватно да их никако неће им издати. Оне не излазе пред бираче са својим програмима, оне им још нису нацртале ни план свога реда.

То је сасвим разумљиво. Њима је непријатно да говоре о својим програмима исто онако као што би им било непријатно да говоре о својим покојницима. Све буржоаске партије у Србији сахраниле су своје програме, у колико су их уопште имале.

Па не само што немају свога програма: оне немају ни своје изборне пароле. Наша буржоазија не само што је остала без виших политичких идеала; она се толико срзала у својој котеријској борби око положаја да нема чак ни практичан програм рада за најближу будућност.

Зашто се иде на ове изборе? Шта тражи влада од грађана? шта тражи буржоаска опозиција од грађана? Које спорно питање између владе и опозиције треба бирачи да пресуде? По којој парници треба да донесе своју одлуку тај Народни Суд на који се буржоаски демагози патетично позивају? Око чега се води политичка борба данас у Србији?

То ни владајућа партија ни опозиционе буржоаске партије не знају да кажу! Србија нам данас, као и раније толико дуго, пружа јединствен парламентарни пример: у њој буржоазија води једну колосалну изборну борбу без иједне изборне пароле!

Јавило се, истина, последњих дана једно питање које је заталасало целу земљу и на коме су се, за један тренутак, поделиле буржоаске партије. То је такозвано питање о приоритету грађанске или војне власти, то значи питање: ко ће владати у овој земљи: грађанска власт или војна власт, представници народа, који су одговорни својим бирачима, или господари официри, који не одговарају никоме и који у овој земљи жаре и пале како хоће.

Фузионашки су, тобож, били за то да грађанска власт буде старија од војне. Цела буржоаска опозиција, са самосталцима на челу, стала је на страну официра. Али је та разлика трајала свега један тренутак. Кад су видели да ће их самосталци, по моћу официра, отерати са власти, фузионашки су онда и сами пришли господи официрима и пољубили им чизму. Данас у том погледу нема никакве разлике између владе и опозиције. Све буржоаске партије данас су у служби господи официра. Зато оне избегавају да то питање, које је за један тренутак било између њих спорно и због кога је и Скупштина распуштена, изнесу пред бираче, зато оне немају изборне пароле, зато ће се борба и овога пута водити само око личности, зато ће се и сад само грдити и клеветати а никако дискутовати и озбиљно претресати. Све буржоаске партије избегавају да изнесу пред бираче питање о милитаризму — због тога што су то питање већ решиле у корист милитаризма.

Али зато ми нећемо да бежимо од њега, зато га ми по-

крећемо, зато ми позивамо бираче да се о томе изјасне. И док све остале партије увијају и кад говоре о томе, ми смо сасвим јасни, одређени и отворени:

Ми нећемо милитаризам; ми хоћемо милицију! Ми нећемо стајаћу војску; ми хоћемо народну војску! Ми нећемо касарне; ми хоћемо оружани народ! Ми нећемо да официри господаре овом земљом; ми хоћемо да они буду само технички инструктори, само стручни помагачи народу приликом војних обука и вежби које ће он с времена на време вршити по догорима и другим зборним местима!

И као што нећемо владу официра тако нећемо ни ону државну организацију која једног човека прави центром свеколике власти и која судбину милиона ставља у руке једном лицу које није способност већ пуки случај рођења довео на тај положај. Другим речима, ми нећемо монархију, која је и кад је најпарламентарнија ипак у основи милитаристичка; него, ми хоћемо Републику, Демократску Републику, у којој ће судбина земље зависити само од народног представништва које је веран израз жеља, расположења и мишљења свију грађана.

Лажне патриоте често пута веле: Република је збиља боља од Монархије; само она није за Балкан, а нарочито није за Србију. Међутим, ако икоме, Република је потребна као насушни хлеб баш Србији, као год и целом Балкану. Историјски догађаји последњих двеју година доказали су неодољиву жељу балканских народа да препоруде ово полуострво и да га начине једном великом и срећном Заједницом. Ти догађаји, исто тако, показали су не само истоветне потребе балканских народа него, у највећој мери, и њихову способност да заједнички раде и живе као год и да се заједнички боре. Па ипак, шта је резултат тих двогодишњих заједничких напора и патњи балканских народа? Је ли то Велики, Уједињени Балкан са збратимљеним и загрљеним народима? Ништа од свега тога! Данас је, напротив, Балкан исцепенанији но икад, неприроднији но икад, са дожавама завађенијим но икад, са народима беднијим но икад! Огкуд то? Зашто то? Проста ствар! Док балкански народи имају истоветне интересе, балкански краљеви имају супротне интересе. Монархије на Балкану највеће су препреке срећи и благостању балканских народа. Докле год оне постоје дотле ће се стално клати и крвити балкански народи, и ако су једни другима тако сродни, тако блиски и тако потребни.

Ми нећемо клање братских народа на Балкану; ми хоћемо братство народа на Балкану! Ми нећемо ратове; ми хоћемо мир! А то ће бити понајпре могућно ако се ради на уништењу балканских монархија и завођењу балканских република!

Али ако смо противници рата, ми смо једини пријатељи и једине потпоре ратних жртви. Они који гурају народ у рат понајмање воде о њему рачуна кад се он врати из рата. Они који вуку ваше родитеље, браћу и синове на кланицу не воде никакву бригу о вашим породицама. Они фабрикују на бојиштима хиљаде и хиљаде инвалида; али после за њих и њихове породице нимало не маре. И док се влада, са одобрењем свију буржоаских партија, потрудила да одмах, још у почетку рата, даде масна унапређења свима официрима без разлике, не узимајући ту ни најгоре кукавице ни најодвратније злочинце, дотле рањенима и онеспособљенима, онима који више него ма ко други имају право да се називају хероји, влада, са одобрењем свију буржоаских партија, није дала помоћи чак ни пошто су ратови завршени! А и оно што им је законом одређено пре личи на слепачку милостињу него на исплату дуга који ова држава дугује својим патницима! Једина је Социјална Демократија тражила помоћ за инвалиде још у почетку рата; једина она доказује да ово што инвалиди од државе траже није милостиња него њихово право, право на накнаду за проливену крв и упропашћен живот!

Народ, дакле, нема у овој држави право чак ни онда кад га залије и заради својом крвљу! Али тако и мора да буде у једној земљи где законе доноси парламент заснован на цензусу, Скупштина која није израз свих грађана, а понајмање оних који су све жртве приносили у рату. И питање о инвалиди, као год и сва друга питања, било би сасвим друкчије и много боље решено да га је решавала Скупштина избратора општим правом гласа, Скупштина која је једино том случају представник народа, Народна Скупштина. Због тога, један од првих и главних наших захтева, за чије остварење тражимо помоћ вас многобројних бирача, јесте да се сазове Велика Скупштина, да се измени данашњи Устав и да се уведе опште право гласа заједно са демократском организацијом управне власти. У Србији и законодавство и администрација, као год и војска, треба да почињају на демократској основици, треба да буду демократски организирани!

И — жалосно је што и то морамо да наглашимо и тражимо, пошто је то једна ствар која би требала да се подразумева — та организација да важи за целу земљу, треба да се распростире на све крајеве ове државе! Социјална Демократија се гнуша овог варварскога стања које данас у Србији влада и под којим се читава половина наше земље налази у ропском положају. То је положај који се ни минуто не може сносити. Индија, коју од Енглеске раздваја десет мора, тражи слободу и равноправност;

како ми можемо подносити ропство једног народа од кога нас раздваја свега једна замишљена административна линија коју су власници повукли у својој фантазији, ропство једног народа који нимало по култури и политичкој развијености не заостаје иза нас, а местимично нас чак и надмашује! **Ми тражимо пуну политичку равноправност Нове Србије са досадашњом! Исто тако, ми најенергичније тражимо потпуну слободу за културно развијање различитих нација на територији Македоније!**

Додуше, имају и заробљени Македонци једну утеху: поред целе једне половине Србије за коју не важе земаљски закони постоји, у досадашњој Србији, још и читава једна класа за коју не важе закони. То је радничка класа, а **закон који је влада се својим управним властима суспендовала и огласила да за нас не важи јесте Закон о радњама.** И држање владе, и држање свију буржоаских партија, према Новој Србији и према радничкој класи служиће Историји као један страхан доказ о некултурности и варварству српске буржоазije.

Зато се треба борити за демократску реорганизацију Србије! Зато ову изборну борбу треба водити у знаку општега права гласа! Зато ова реформа треба да буде застава око које ћемо окупити широке масе незадовољнога света! Зато она треба да буде символ наше ослободилачке борбе!

Тада ће се сасвим друкчије расподелити порези и уопште сви државни терети; тада ће се повести друкчије финансијска и привредна политика; тада ће се престати са пљачком народне имовине и природних блага; тада ће се обуставити давање машинских концесија и осталих богатских привилегија; тада ће се сасвим друкчије удесити царина; тада ће се сузбити ова страховита скупоћа која дави цео народ и која живот чини несносним; тада ће се повести једна културна политика која одговара модерним потребама маса; тада ће се српски народ бацити на економско духовно и морално уздизање место на истребљивање суседних братских народа; тада ће се ова земља повести миру и благостању место ратовима и дивљачком клању; тада ће место шовинизма постепено завладати Социјализам и сунце Слободе и Братства пробиће најзад својим светлим и топлим зрацима црне облаке рата који грме над Србијом и над целим Балканом!

Другови,

На посао! У борбу за Социјалну Демократију, за свету ствар Социјализма!

Главна Партијска Управа

Изборна борба

Конференција у округу пожаревачком

За срез Моравски у четвртак 26. ов. м. у 10 сати пре подне у Жабару.

Позивају се представници наше листе, чувари кутије и агитатори из свих општина ових срезова да неизоставно дођу у одређене дане на конференције. На овим конференцијама говориће се о изборној борби, о начину вођења наше социјалистичке изборне борбе, и даће се врло важна упутства нашим агитаторима и партијским представницима.

На свима овим конференцијама у име главне партијске управе присуствоваће и говориће друг Триша Кацлеровић, народни посланик.

Окружна конференција у Ваљево

одржаће се 29. ов. м. ради кандидације народних посланика.

Конференција у Београду

Управа месне партијске организације позива управе свих секција, секретаре савеза и секретаријат жена на заједничку конференцију у среду, 25 јуна у Народни Дом.

Дневни ред конференције:

- 1) организовање митинга,
- 2) кандидација за Београд.

Управа позива пописиваче свих секција да продуже посао на пописивању и да у администрацији „Р. Новина“ узму *лејшени листић* и раздају га, уз попис по становима. Управе појединих секција, пак, преписује све попуњене пописне листе и послати их месној партијској организацији. Ако би им требало формулар, нека се обрате секретару месне организације.

Националистичка заслуга

Ако им је народ иначе девета брига, буржоаске партије умеју бар за време избора да га лажу. Њихови партијски органи већ почињу вришти о заслугама својих странака по добро и благостање ове једне и напуштене земље. „Српска застава“ орган либерала, као да је прва започела. Већ недељу дана она критикује владину спољну политику и износи шта је њена странкапреду-

Економско стање наше земље је одлично, изврсно, једном речју завидно.

Не верујете? Е па добро! Дозволиле ми да се послужим цифрама, јер оне речитије говоре него ишта. За време владавине других партија цене свињама су биле: под напредњацима по толико гроша, (и ту поче да ређа цене) под либералима толико а за време самосталаца нисте их могли ни продавати већ сте их морали сами јести. А данас? Свиње су на београдској пијаци 1.10 — 1.20, па ће богати дотерати и до 1.50 дин. Ето вам, браћо, на се уверите ко вам ствара благостање.

Маса се ускомеша, отпоче једно гунђање, а сву ларму надвиси један кручан глас неког поцепаног сељака, чичице, који подвикну: **А камога свиње?**

Господин Настас се мало промешкољи, кашључну ситно као сваки човек који треба да се извуче из неприлике, па најдангунт осмехну што је нашао излаз и викну. Ако не можете да раните чопоре а ви можете по два три брава онако са помијама... Јес — продера се олет онај сељак — кад би се могле да прве помије са с перна одбелу лук.

Сви смо прсли у смех, а кад сам се повратио и погледао по пут трибине на њој није било никога, а у глави ми је само зујао: свиње, господи Настас! лук и вода.

Стоја

На другу руку Фузионашки изборни манифест

У данашњем свом манифесту наша Главна Партијска Управа иврди како буржоаске партије нису још написале своје изборне манифесте, па ишта више сумња да ће их оне уопште и написати. То није тачно. Много пре него ли и ми, све буржоаске партије израдиле су своје изборне манифесте, и по њима се већ води агитација.

Фузионашки изборни манифест, на пример, саставила су два најистакнутија владина тероричара г. Пачу и г. Прошић. Тај манифест, додуше, није јаван: он је тајан. Али ње је само због познате фузионашке скромности. Ни г. Пачу ни г. Прошић не воле да се размећу пред светом: они раде за добро и величану Ошарбине у поштини, скривени, тако да то нико не прихвати. Њима није стало до славе; њима је стало до народа.

Тај изборни манифест није упућен непосредно бирачима: он је упућен полицијским и пореским властима, а корезници и полицијци, уз пријомој жандара и добошара објасниће то већ популарно маса бирача. Они ће то учинити много разумљивије и много убедљивије него ли ишта би могла господи из Београда у једном јавном манифесту штампаном у новинама или у агитационим листовима. Порезници и полицијци, крећући се сваки дан по народу, познају најбоље његове жеље, потребе и навике, знају, ишта но реч, где га највише боли, где ће онда најбоље и проагитивају за владин манифест.

Зли језици рећиће да то није изборни манифест него да је то полицајски распис. Али ко икакво мисли штај је бедник; штај се још креће у идеологији айсолоуистичкога система, штај још живи у традицијама Обреновићева режима; штај још не разуме теорију и праксу енглескога парламентаризма. Нека говоре владини противници штај хоће: фузионашки ће неуморно, као и досад, радијати, уз пријомој по резника и полицајаца, на добру и благостању народа.

Човек што се смеје.

Конгрес у Љубљани

Петнајестого и шеснаестого јуна одржан је у Љубљани IX годишњи конгрес Југословенске социјалдемократске странке у Словенској — рачунајући у Штајерску, Коруску, Крањску, Истру и Далмацију. Накупштину је било 126 делегата и четири госта: Соукуп (из Прага), Винарски (из Беча), Лавренчић (из Трста) и Јурај Деметровић (из Загреба).

Међу осталим пословима, конгрес је успешно окончао неспоразум међу далматинским радницима који су се биле поделили на две организације Конгрес је искључио Јерка Дорбина, који је рударском савезу про неверно 1350 круна и увео раздор у синдикалне организације. Тако ће радничке организације у Далмацији сада развити живљи рад удруженим снагама.

Затим је конгрес, после опширног претресања рада извршног одбора странке, донео одлуку у том смислу да странка развије што живљу агитацију међу словенским живљем, који је сразмерно веома слабо организован. Организовање треба да се прошири и на раднички подмладак који ће сутра прихватити социјалистичку борбу; стога конгрес доноси следећу

резолюцију о стварању омладинске организације.

1. Девети конгрес југословенске социјалдемократске странке увиђа потребу стварања омладинских организација југословенске омладине по свима југословенским крајевима, стога свима организација даје заједничко име: **Југословенска социјалистичка омладина.**

2. Конгрес препоручује југословенској социјалистичкој омладини да сазове у згодном време, конференцију делегата свих омладинских организација која ће одлучити о циљу и тактици Југословенске с. омладине.

3. Социјалистичким партијским организацијама се препоручује да потпомажу образовање организација Југословенске соц. омладине.

4. У партијском органу се заводи засебна рубрика „Југословенска соц. омладина“.

5. Југословенска соц. омладина сама одлучује о пословима своје организације.

6. Позивају се чланови Југословенске социјалистичке омладине да по навршетку 21 године приступе социјалдемократској партији као њени чланови.

Друга резолуција, друга Туме, одређује гледиште партије на општинску политику која се састоји у пуној аутономији општина. Конгрес сматра да је за пролетаријат веома важно учешће у општинама, где се могу спровести многи важни захтеви социјалне демократије где се и пролетаријат може оспособити за политичку борбу.

Али једна од најважнијих одлука конгреса јесте премештање средишта покрета из Љубљане у Трст. На тај начин и „Зарја“ се премешта из Љубљане у Трст. „Зарја“, једини орган словеначке Социјалне Демократије, штампа се сада двапут недељно и распура у 3.410—4000 примерака. Довесећи ову одлуку, конгрес је имао у виду то што је Трст већа и индустријски развијенија варош, где ће и лист одмах добити више читалаца и социјалистичка реч више утицаја на радничке масе.

Ми са радошћу поздрављамо уједињење социјалистичких радничких организација у Далмацији. Исто тако желимо успеха својим младим друговима и очекујемо да ће девети конгрес Југословенске социјалдемократске странке дати потстрека за један бујан развојак социјализма међу словенским елементом и таме створити аустријској и европској Социјалној Демократији једнога врснога садруга у борби против империјалистичке и милитаристичке политике аустријског и европског капитализма.

Ко брани српски народ?

Ево опет згодне прилике за нашу буржоаску и „патриотску“ штампу да нари и од социјалиста. Европска буржоаска штампа пријатељских земаља са Србијом, и поред пријатељства, говори о сарајевским догађајима после атентата веома ладно, резервисано или државнички. Наша штампа води отуда цитате, савете који се упућују аустријској влади да буде умерена у гоњењу Срба у аустро угарској монархији, опомене влади аустријској да промени политику... али се са највећом готовошћу прештампавују цели чланци из европских социјалистичких листова свих земаља; и оних чије су владе против Србије и оних чије владе помажу Србију.

За чудо, господо, српски журналисти, да тако радо узимате у помоћ сзда Социјалну Демократију, а још чудније што и сада нисте мало пажљивији према њој, па не налажете да су ти чланци који највише изазивају допадање код српских читалаца изашли у органима Социјалне Демократије. Она заузимају у вашим листовима најугледнија места.

„Самоуправа“ доноси као уводни чланак бечког „Arbeiter-Zeitung-a“, органа аустријске Социјалне Демократије. „Пијемонт“ прештампав два чланка из „Народа“, органа бугарске Социјалне Демократије. „Штампа“ наводи такође „Arbeiter-Zeitung-a“ у броју од понедељника доноси на првој страни цео чланак из париског социјалистичког листа „La guerre sociale“, који уређује друг Густав Ерве и т. д. и т. д.

Сви наши листови наводе држање Социјалне Демократије у Хрватској

којој се једино има захвалити што није дошло до онаких рушења и пљачкања као у Сарајеву. А, нема сумње, наши листови се помало чуде држању органа Социјалне Демократије у Аустрији чији је наследник престола убијен. — Покој мртвина, вели Социјална Демократија, али то нас не може спречити да најенергичније устанемо у одбрану основног принципа: слободе и права свакога народа.

Стојећи на томе становишту, будући верна своје програму, Социјална Демократија има такво држање данас када сва буржоаска штампа Аустрије и Немачке баца дрвље и камење на српски народ. Па ипак сви наши буржоаски листови женирају се да увек назначе када се послуже социјалистичком штампом. Боље се да тиме сами себи не одузму могућност да социјалисте нападу када они буду узимали у заштиту неку ствар која неће годити званичној Србији. Нека се не боје тога; јер Социјална Демократија навика је на називе „издајника отаџбине“ који су се прејуче упућивали нама, јуче немачким и француским друговима, данас аустријским, босанским и хрватским друговима, сузга бугарским а преко сутра можда опет нама.

Ми ћемо бити задовољни, као што смо задовољни данас што можемо констатовати да је у Европи највећи и најискренији бранилац поштинског српског народа у Аустро-Угарској Социјална Демократија, сва без изузетка. Исто тако ми ћемо бити задовољни када Социјална Демократија, без изузетка, осуди сваки режим сличан ономе у Аустро-Угарској: било то у Македонији, у Тракији — грчкој, турској и бугарској — и ми ћемо радо понети име „издајника“ које сада носе аустријски, босански, и хрватски другови што не плачу за Фердинандом и не обуставе борбу за права и слободу народа.

Бугарска штампа о сарајевском догађају

И у српским и у бугарским шовинистичким листовима већ годину дана се још више дубе ране створене несрећним ратом између два братска народа. Најситнија вест која би ишла на то да подрије углед једног народа надувава се од српске и бугарске штампе и ставља се на терет некривом ни дужном народу српском и бугарском. У име његово говоре они који немају никаквог права да говоре у његово име. У име српског народа, српска жута штампа напада и прља благом бугарски народ за дела бугарске владе и бугарског двора; у име бугарског народа бугарска жута штампа набацује српском народу сва недела српске владе. Па не само да се напада за оно што постоји, него се стварају најфактастичнији догађаји који постоје само у главама тих државних журналиста.

Последњи догађај у Сарајеву дао је прилике буржоаској бугарској штампи да окриве Србе и „непријатељски“ српски народ а не режим који је владао у Босни, и који је створио у раздражљивим мозговима два младића ту апсурдну идеју, да ће убиством престолонаследника Фердинанда убити реакцију у Босни и Херцеговини. Буржоаска бугарска штампа сматра да тим достојно одговара на глупаво и одвратно писање наше „Трибуне“. Па онда и она исплада глупаво и одвратно. Тако управо и јесте, и ми уз онај чланак из другарског „Народа“, који смо донели у претпрошлом броју, додајемо неколико места из једног другарског чланка из „Работническог Вјесника“, органа бугарских „тесних“ социјалиста. Обе социјалистичке фракције у својим органима осуђују држање буржоаске штампе која, уз облатгану и неискрену тугу за престолонаследником Фердинандом, велича његова дела и оплакује што нисте настали његова мудра владавина. А каква је та мудра владавина, познато је свима словенским народима у Аустро-Угарској који одавно осећају реакционarne прохтеве Фердинандове на својим леђима.

„Сва наша буржоаска штампа, и русофилска и русофобска, и партијска и жута, стоји под силним узбуђењем због двоструког убиства у Сарајеву. Она исказује једнодушно своје поштовање према хабсбуршкој монархији, њеном престолу и преузноси „сјајне особине“ убијенога ерцгерцога која је требало да постане владалац аустро-угарске империје. У том општем хору за опевање аустријског апсолутизма и империјализма не изостаје и пискави глас органа радикалне демократије („Ра-

дикала*), борба против „свемоћи“, „лижног режима“ итд.

Затим „Работнички Вјесник“ на-
браја та сјајна својства престолона-
следника Фердинанда која се састоје
у отвореном апсолутизму, у стварању
војне партије, у протежирању анти
сепитизма и ултраекшонарства, у
отвореној освајачкој политици према
Балкану итд. итд.

„После одлучних победа које су
балкански савезници однели над тур-
ском војском октобра 1912 године,
Франц Фердинанд се састао у Не-
мачкој са царем Вилхелмом и склањао
га да се сагласи да аустро-угарски
корпуси, мобилирани на српско-др-
ногорској граници, поћу на Солун,
Немачки цар, из страха од европског
рата, успротивио се томе и осујетио
завојевачки поход Аустрије који је
могао још 1912 да сахрани незави-
сност и постојање балканских др-
жава“.

„Бугарска буржоаска штампа по-
водом сарајевског престапа кога
преставља као плод српске национа-
листичке пропаганде, организованог
од војне лиге, са српским престоло-
наследником на челу — просиља нај-
љућа проклетства на Србију и пот-
стрекава на оружану освету Аустрију,
која је и онако веома раздражена
против Срба. И у томе безумном
потстрекавању сви органи бугарске
буржоазје потпуно су једнодушни.

„Бугарски шовинисти су побеснели!
Они не знају да ће доћи последњи
час и за опстанак Бугарске, тада када
аустријска војска поће против Ср-
бије“.

Тај глас, који социјалистичка штам-
па Бугарске и Србије дижу у овом
моменту шовинистичког лудила и у
Србији и Бугарској јесте одјек на-
родног мишљења и расположења.
Тај глас напоследку најдјачаће сву
луду дреку жуте штампе и постаће
заповеднички за владе балканских
држава. Он ће воспоставити трајан
мир и братство на Балкану.

Џозеф Чемберлен

Повукавши се са политичке
позорнице, у засенку некадање
славе и популарности умро је
у суботу Џозеф Чемберлен. С
њиме леже у гроб најистакнутији
и најпопуларнији политичар ен-
глески, инаугуратор свих модер-
них политичких идеја и парола
у Енглеској. Јер Чемберлен је
енглеском либерализму дао ње-
гово социјално обележје, као
што је био најизразитији пред-
ставник енглеског империјализма.

Родом из једне фабрикантске
породице Чемберлен је ступио у
политику као либерал. То је било
доба кад је радничка класа у
Енглеској својом синдикалном
и кооперативном акцијом стекла
свест о својој моћи, а после две
изборне реформе чинила већину
енглеских бирача. Енглеска бур-
жоазиа стајала је пред судбо-
носном дилемом: или да поведе
борбу с радничком класом, да
загази у реакцију, или да рад-
ничке масе концесијама придоб-
ије за себе. И што је енглески
либерализам прихватио ову дру-
гу методу заслуга је Џозефа
Чемберлена. У дотадањи енгле-
ски либерализам, запојен ман-
честарском доктрином он је унео
социјални дух. Виши staleжи
имају се старати о радничкој
класи; држава мора узети на
себе бригу о осигурању слабих
и потиштених. Она мора регу-
лисати односе између рада и
капитала, интервенисати у кор-
ист радника. Из те теорије, раз-
вило се заштитно радничко за-
конодавство, за које се и сам
Чемберлен заложио. Што данас
издржање пострадалима на раду
плаћају фабриканти заслуга је
Чемберленова!

Али да се Чемберлен у овој
својој социјалној политици није
руководио хуманим осећањима
или принципом социјалне пра-
вде већ добро схваћеним ин-
тересима доказ је то, што је он
био и проповедник империја-
лизма. Одвојивши се од либе-
рала због неслагања са ирском
питању, Чемберлен је са својим
присталицама, „либералним уни-
онистима“, пришао конзерва-

тивцима, и прихватио и развио
идеје Дизраелијеве о колонијама.
Циљ енглеске спољне политике
не сме бити само мирно развиће
Енглеске већ увеличавање коло-
нија. Енглеска нација је одређена
да влада светом! Што више ко-
лонија и што тешћа привеза-
ног колонија за метрополу, Ен-
глеску, то је била нова пропо-
вед Чемберленова, за коју се он
са страшћу и одушевљењем го-
динама залагао.

А у последњим годинама своје
политичке делатности он је ба-
цио још једну политичку паролу:
враћање заштитним царинама.
Заштитне царине значе заштиту
енглеске индустрије од немачке
и америчке конкуренције! Заш-
титне царине значе заштиту
енглеског радника од беспослице!
Заштитне царине су сред-
ство да се метропола веже с ко-
лонијама у одбранбени царински
савез, да се колоније што тешће
привезу за Енглеску. С том па-
ролом он је 1905 пропутовао
целу Енглеску; пламеним речима
и живим сликама заносио и хи-
нотизирао масе.

Са те своје вештине да ши-
роке масе придобије за планове
и интересе капиталиста и индустријалаца Џозеф Чемберлен за-
служује име „великог завод-
ника“. Он је успео да огромне
месе енглеског радништва учини
шлепом либерала; њему је по-
лазило за руком да за своју
империјалистичку политику до-
бије пристанак код већине ен-
глеског народа.

Али токисториског развића
нико не може задржати, нити
пролетаријат омести да не дође
до свести о својим интересима.
Енглески пролетаријат почео је
водити своју самосталну, соци-
јалистичку политику, као што
је и сама буржоазиа морала на-
пустити идеје свог великог вође
и поборника. Ирско ће кроз
неки месец добити самоуправу;
заштитне царине ће морати у-
скоро пасти, а мржња против
Немачке све више слаби. Тако
смрт Џозефа Чемберлена не зна-
чи само крај једног човека већ
и крај једне политичке епохе.

Из дана у дан

Официрска Задруга. За управ-
ника Официрске Задруге најозбиљ-
нији су кандидати г.г. Петар Мишић,
потпуковник у пензији и Никола
Маленић, виши интендант Министар-
ства Војног.

Дислокација трупа. По наред-
би Министра војног а у року од три
дана, преселиће се II коњички лук
из Краљева у нове касарне у Па-
ланку.

Мост на Дунаву. Између ру-
мунске и српске владе утврђен је
споразум да се на пролеће идуће
године отпочне грађење моста на
Дунаву. До тога времена, обе владе
дужне су да потребан материјал
спреме.

Извоз сувих шљива. По пред-
ставкама заинтересованих шљивар-
ских трговаца, управа трговачке ко-
море решила је: да умели министра

народне привреде за набавку мате-
ријала, ради експедиције сувих шљива,
како би се на тај начин сачувао
углед и производња шљива.

Откуп јунца и бикова. Мини-
стар народне привреде решно је,
да се ове године откупи од народа
198 бикова и 205 јуница.

Ради тога одређене су нарочите
комисије, које ће радити у: Неготи-
ну, Зајечару, Гуприви, Алексинцу,
Краљеву, Крагујевцу, Свилајнцу, По-
жаревцу и Ваљево.

Бикови ће се откупљивати од 12
до 18 месеци старости, а женска грла
крупнијег типа.

Комисија ће отпочети рад 10 јула
у свима местима.

Хемијска лабораторија. Влади
је одобрен кредит у суми од 15,000
динара, за дозививање нове зграде
хемијске лабораторије нашег уни-
верзитета.

Из унутрашњости и Нове Србије

Повређен радник

Свилајнац

Један грађевински предузимач, не-
ки Светолик Антић, користећи се
тине што државна власт ни у ко-
лико не води рачуна о примењива-
њу Закона о радњама, тера своје
раднике на посао од 5 часова из-
јутра до 7 у вече, са одмором од
1 сата у подне. Услед овако пре-
комерног рада код радника који су
уз то још и нестручни, наступа пре-
замор малаксалост. Тако је један
радник, по имену Богдан Јангије-
вић, 16. о. и. пав са висине од 4
метра, са једне скеле, и сав се у-
грувао. Сад лежи у свилајначкој бол-
ници.

Знатске радионице у Свилајнцу
већином су влажне и нездраве, а о
томе нико не води рачуна. Господи-
привредни инспектори нису нашли
за умесно да обиђу и ову вароши-
цу и увере се о примењивању Зак-
о радњама. Њима је тамо у ладо-

вини добро, а народ неки пропада
овде.

Изравање Закона о рад- њама

Гуча

И у овој варошици Закон о рад-
њама, у погледу његових одредаба
о заштити радника, нарочито о па-
дном времену, ниуколико се не при-
мењује. Овдашњи газде и занатлије
држе своје помоћнике на послу и
недељом, као и радним даном, тр-
говци држе радње отворене, мајсто-
ри своје радионице такође не за-
тварају. Власт ово све гледа и пра-
ви се невешта. Неће да се замери
инфарији у Гучи, и допушта да
радници пропадају на раду без од-
мора. Ми се обраћамо вама и мо-
лимо вас да уложите протест где
треба, неће ли се једном престати
са овим грубим изравањем Закона
о радњама. Јер овако се више не
може издржати.

Последњи час

Лон у Хрватској

Загреб, 23. јуна. Данашња

седница Сабора очекивана је
с највећом запеташћу, јер су
Франковци силно претили. Сед-
ница је почела у 11 и по часо-
ва. Галерије су биле пуне. Од-
мах у почетку седнице Фран-
ковци су протествовала против
записник од прошле седнице.
Понављали су грдне, али и то
не сви, него само њих неколи-
ко. Председавао је Магдић, ко-
ји је морао седницу прекинути.
После се ипак успело да се
прочитају сви предлози. Хорват
није био присутан. Галамили су
готово сами Франк и Затлука,
довикајући председнику: „убо-
јино, хуљо, лупежу!“

Срби коалирци били су пот-
пуно мирни а Хрвати коалирци
разгневени навалише свом же-
стином на Франковце. Франк је
водио револвер и скакао по клу-
пама, добацујући свима велеиз-
дају.

Најзад је прочитан предлог
хрватских чланова саборске ве-
ћине. Међу првима су на пред-
логу потписани гроф Кулмор,
Јанковић и бивши бан Ракоцај.
Предлогом се тражи, да се
Франк, Хорват и Затлука ис-
кључе из 60. а још четворица
других са 30 седница.

Седница је закључена а у 3
часа по подне отворена нова, у
којој је изгласан предлог о ис-
скључењу.

Галерија је одобравала коали-

цији. Ни улици Франковце није
по готову нико дочекао. Гра-
ђанство одобрава искључење.
Чак и социјалисте захтевају у
своме органу, да се франковачки
шефови ставе под суд.

Из Беча и Будимпеште стигла
је са аутентичне стране вест,³ да
истрагом, вођеном у Сарајеву,
није ни из далека оправдано твр-
ђење о учешћу Милана Приби-
ћевића у атентату. Никаква веза
није доказана. Политички курс
неће се мењати. У Хрватској је
чак ојачана коалиција, а у Босни
је нађен модус за даљи рад, с
групом Димовића и Супарића.

Да ли је Србија крива

Лондон, 23. јуна. У уводном
чланку данашњег „Тајмс-а“ о а-
тентату у Сарајеву дају се на
крају оваке конклузије.

Држање владе краља Петра
било је до сада потпуно корект-
но и ми ћемо претпоставити, да
ће оно остати коректно све док
се не појави доказ о противном.
Дужност и право дуалистичке
монархије је да изврши потпу-
није ислеђење свих околности
злочина; не мање је њено пра-
во и дужност, да од Србије о-
чекује умесну и оправдану по-
моћ у томе ислеђењу, онакву
какву је једна држава дужна у-
казати другој. Тако исто дужност
је и право аустро-угарске владе,
да у својим границама предузме
све мере да спречи у будуће
извршење таквих злочина, али
не би било ни мало мудро да
она учини нешто, што би ство-
рило импресију као да влада
жели, да од трагедије царско-
краљевског дома створи поли-
тички капитал. „Пестер Лојд“
тврди, да је злочин без икакве
сумње подстрекнут у Београду.
Међутим за то тврђење до сада
не постоје никакви правни ни
формални основи. Постоји јак
разлог за сумњичење да је у-
бивство дело српске завере, али
постојање те завере има још да
се утврди јасним и аутентичним
доказима: да ли је и кад склоп-
љена, као што ће морати да се
покаже сличним доказима: да
ли ма који од поданика краља
Петра има удела у истој. Страно
мишљење неће бити заведено
смелим тврђењима и денунци-
јацијама. Оно захтева убедљи-
вост поштеног и отвореног ис-
леђења, пре него што би при-
писало кривицу појединцима, ра-
сама или државама.

Французи за Србе

Париз, 23. јуна. Француска штам-
па почела је од јуче доносити изве-
штаје од својих дописника о почи-
њеним варварствима над Србима у
Босни а нарочито у Сарајеву.

„Матен“ доноси слику поломље-
них кола пред кућом Глигорија Је-
фановића, разбијене и поцепане
робе пред кућом једног Србина кро-
вача. У овдашњим политичким кру-
говима влада уверење, да се ове
демонстрације против Срба не би
могле извршити без пристанка по-
литичких власти у Сарајеву.

Из Рима телеграфишу, да се ниоэ
вид решио да напусти Албанију и
то, нако изгледа, најдаље кроз два
три дана. Све је већ спремно за
одазвн.

Све већа запетост

Цариград, 23. јуна. Грчки по-
сланик *Иосетши* је јуче *по подне*
великог везира на Портји за
време трајања министарске
седнице. Тврди се да је грчки
посланик чинио вербалн корак
у погледу ситуације Грка у
Турској.

Бугарски зајам

Келн, 23. јуна. „Келнске Новине“
имају вест из Софије да је уговором
између берлинског дисконтног друш-
тва и бугарске владе углављено да
зајам буде у суми од 500 милиона
динара, од којих ће се одмах еми-
товати 120 милиона као аванс за
банове трезора, са роком исплате 1.
августа 1915. год. Уговор о зајму

предвиђа две опције, и то прва од
250 милиона, која се има извршити
до 1. септембра 1915. год. а друга
за другу половину, која се опет има
извршити у року од две године од
прве опције. Интерес зајма је 5%.
Зајам ће се амортисати за педесет
година а смислини је курс 84. Ако
тај курс пређе 88, бугарска држава
има права учешћа на вишак од по-
ловине. Волфов Биро сазнаје да ката
тог зајма још није одобрена.

Несреће

Шпандава, 23. јуна. Пет лица која
су додирнула прекинути подморски
кабл погинула су од електричне стру-
је, а тешко су рањена још шест лица
која су притекла у помоћ погинулима.

Сукоби између Грка и Турака

Цариград, 23. јуна. Турски
листови сазнају из Смирне, да
је *Турска топовњача „Иса Ре-*
јис“ гонила грчку барку, која
је долазила са острва Гуни и
хтела да превезе грче емигран-
те. Топовњача је барку наше-
рала на бегство.

У сукобу између грчких ко-
митша и жандарма у Малој
Азији код Карарејса, *три Грка*
су погинула а остатак се раз-
бегао. При другом једном су-
кобу код Вурле са грчком ко-
митском четом, која је поку-
шала да искрца оружје пот-
помогнућа ваишром са грчких
шалуба, које је реморково грч-
ки шорпиљер, грчке комитше су
се разбегле. Ове вести штреба
да се службено потврде.

Против Аустрије

Цетиње, 24 јуна. Синоћ после јед-
ног *иросетиног мишња* *прошвиу*
анти-грчких демонстрација у Ау-
стро-Угарској, маса светиа пошла
је уздикујући пред аустроугарско
посланство, али је одбијена енергич-
ним посредовањем власти и полици-
јем. Сада је варош потпуно мирна.

СИНДИКАЛНИ ПРЕГЛЕД

Једна напомена

На представку Радничке Коморе
која је упућена министру грађевина
поводом сметњи које су чинене ка-
менорезачким радионицама у Нишу
приликом њиховог путовања за Бео-
град, на дан 14 априла ове године,
а са уверењем за повластицу у пола-
цене, — Дирекција извештава Рад-
ничку Комору, да је чинила ислеђење,
којом приликом није могла да утврди
истинитост навода каменорезачких
радника, наводећи: да би се у бу-
дуће могло знати ко чини сметње
радницима, треба се одмах обратити
шефу дотичне станице и случај за-
бележити у књигу за жалбе, на осно-
ву чега ће Дирекција ово одмах уз-
имати у поступак и кривце казни
подрвати.

Ово се нарочито упозоравају рад-
ници који путују са уверењима за
повластицу у пола цене по члану 142
Закона о радњама.

VII Конгрес Главног Радничког

Савеза

IV седница

(15)

Берзама рјда се наши синдикати
врло мало служе, међутим без њих
је готово немогуће стално утицање
на радну пијацу, а по готову чести
штрајкови су непрактични и скупи
регулатори тога важног посла.

Ратови су погоршале радно време
и наднице по фабрикама и радио-
ницама, а скуплоћа живота од своје
стране допринела је да положи нај-
јамних радника буде тежак и очајан.
Тако стање баца у искушење син-
дикате о чему се нарочито треба
бринути. Кад би организације одмах
у току ове године, хтеле непосред-
ном акцијом поправљати то што је
ратом поковано, за ту би ни циљ
требало неколико пута више сре-
става него ли што их сада имају.

Јаким организацијама, јаким ка-
сама и живим унутрашњим просвет-
ним радом најпре ће се натерати у
поштујући став сви наши класни не-
пријатељи, с којима рачунамо и кад
нападамо и кад се бранимо.

Председник отвара дискусију.

Другови, читајте

„РАДНИЧКЕ НОВИНЕ“

Телефон 1896.

ИЗВОЛИТЕ ПОСЕТИТИ РАДЊУ

„Кавалер Моде“

Краљ Милана ул. бр. 16. до „Балкана“

30%

и нешто мало више уштеди сваки поштовани купац који посети ову радњу
Услуга брза и тачна.

— Колосални избор готовог мушког и женског одела —
Од 1 маја радња постоји где је била кафана „Златна Славина“
За унутрашњост шаљем уз доплату.

С поштовињем
АВРАМ Ј. ЛЕВИ „Кавалер Моде“

Телефон 1896.

УМОЉАВАЈУ СЕ сви радници и радничке организације нарочито из Америке који буду знали где се налази **Илија Јовановић**, кројачки радник, да о томе извести његову матер **Марија Јовановић** у Нишу.

208 3—3
Младог ПЛАНИНСКОГ КАШКАВАЉА имам и продајем по 1-60 кгр. Шаљем и у поштанским пакетима на доплату за целу Србију, обратити се **Пеји Живковићу** (гостушки) трг. — Пирот.

ПОТРЕБУЈЕМ једног младина за оправку. — Плата добра.
Микаило Ђоковић, обућар
Симина ул. бр. 1.

ДРОГЕРИЈА БАЛКАН
Васина ул. — Београд.
Највеће стовариште лекова, медицинских специјалитета, минералних вода и соли, козметике, есенција за ракију, коњак, лимонаде, ликере као и боја и желатина за бистрење истих. — Умерене цене. Услуга брза и тачна.

НОВАЦ НА ШТЕДЊУ
Радничка класа свакодневним или недељним улагањем, почевши од 0-50 дина, на више, може у току времена уложити знатне суме. Свој новац може у свако доба подићи; не плаћа уложну књижицу, а за суме преко 50 дина, неплаћа ни марку. — Само код
САОБРАЋАЈНЕ БАНКЕ
Балканска ул. бр. 36.
214,1—50 Телефон 295.

6%
КАМАТЕ ПЛАЋА СВОЈИМ УЛАГАЧИМА
Преко 100 дина књижица и марка бесплатно.
СРПСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА
116. (Теразије) 18—25

НОВО ОТВОРЕНА РАДЊА готовог **Мушког, Женског и Дечијег ОДЕЛА** **БЕНВЕНИСТИ И МАНДИЛОВИЋ**
Краља Милана ул. бр. 37. (до Браће Марковића обућари)
Има увек огроман избор сваковерсног одела, како за рад тако и за празничне дане.
За унутрашњост шаље уз доплату, ако се не допада прима се натраг.

УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ ПРИМА
САВСКА БАНКА БЕОГРАД—САВА
Плаћа на улоге 6 од сто интер са годишње по годби и више.
Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који оће својој деци да осигурају капитални мираз. 89,34—100

У издању Социјалистичке Књижаре изашле су нове књиге:
К. Маркс: Револуција и Контра револуција у Немачкој. Цена 1 дина.
Д. Туцовић: Јединство покрета. Цена 0-20 п. д.
Д. Лапчевић: За Рударе. 0-10 п. д.
Организацијама и пролазцима 30% рабат. **Поруџбине се врше само за гоштво или дојаштом.** 5—10

Власник Чедо Николић браварски радник.

Нова аптека у Београду
2-п. Луке Ј. Пажића
улица Краља Петра 77. — „Зерек“
Телефон 21-22.
Препоручује своје велико стовариште: лекарија, страних и домаћих специјалитета, завојног материјала, иригатора, минералних вода, минералних соли, парфимерије: руске, француске, енглеске и немачке, француског медицинског коњака, рума и чаја.
СВЕ ДАЈЕ ПО ДРОГЕРИСКОЈ ЦЕНИ
Примљене поруџбине у месту, телефонским путем, шаље се олмах где се буде желело без икакве посебне награде. 102, 18—100

НОВО ОТВОРЕНА МАНУФАКТУРНО-ПЛАТНАРСКА РАДЊА
Б. АВРАМА МАНДИЛА
Сарајевска ул. бр. 79. — Три Кључа —
Добила је велики избор:
Цица Зефира, Делина и Штофа за женске хаљине.
ПЛАТНА за веш и бошчалуке; ГОТОВИХ: гаћа, кошуља, мушког, дечијег и женског одела најновијег кроја.
Плеханих кревета, нахтасни, вештасни, мадраца, шифоньера, огледала, столица и т. д. **ЦЕНЕ СУ УМЕРЕНЕ**
209,2—6 Са поштовањем **Б. АВРАМ МАНДИЛ**

НОВО ТРГОВИНА НОВО
Помодно Мануфактурна Платнарска ИСАКА МЕДИНЕ
Кнез Михаилова улица бр. 8.
Добила је у великом избору за женске тоалете *шифофа, свиле кресина воала, маркихета елонжа, делина панаме, фулара, штикерара* и разних других тканина, као и *дугмад, рекла, шила, позаманшарије крагне, шнале, свилене пантљике, свиле нове шовши,* и разног украса за исте.
Платна на комад за сваку употребу и то по цени од 16 дина. комад па на више препоручује за врло доброг без штирка.
На захтев шаљем мустре. — Цене су умерене и утврђене. 170,10—20

Чувена свешка паста за чишћење флека
Овом пастом рукује се само са чистом водом. Одело које се чисти треба добро испрати, очеткати и влажном четком флеку овлажити, затим то место овом пастом натрљати па потом чистом мокром четком трљати док пасте нестане.
Овом пастом могу се извадити све флека од: мастила, зетина, масне боје, коломаза, масти, каве и вина и то са штофофа, чоје и камгарна.
За свилу, памук и бели веш не гарантујем.
Гарантујем да се после чишћења неће појавити нити флека нити оквир од исте.
Цена комаду 0-50 дина.
М. Халперн Чаба — Маџарска.
Главни депо за Србију **Дрогерија Милана В. Антонијевића и Комп.**
БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ 10—10

Гостионицу и Пивницу
„МАЛУ МОСКВУ“
Крагујевачки друм, која је свега удаљена од аутомобилске станице 300—400 метара.
Исту сам потпуно реновирао и снабдео чистим природним вином и то, одлично чувено *Тиквешко вино, Скојско и Крајинско,* цене најумереније.
Кујна је одлична.
Молим поштоване излетнике на аутомобилу, за посету.
С поштовањем **ЖАРКО СТОЈАНОВИЋ** кафеџија
201,4—5

„Радничке Новине“ примају огласе по најумеренијој цени.

РЕТКА ПРИЛИКА



10
СКУЛОЦЕНИХ ПРЕДМЕТА
САМО ЗА 15 ДИНАРА

Наиме:

1 Мушки цепни сат чувене фабрике, — вредност 15—дин.	
1 Ланац за сат од америкашког злата	3—
1 Перорез „Солинген“ са два реза	2-25
1 Лула за цигарете финог квалитета	0-75
1 Никлована табакера за цигарете	2—
1 Кожни новчаник са више одељења	4—
1 Концертна хармоника	1-50
1 Никловано цепно држаље са перцетом)	0-75
1 Плајваз у никлованом оквиру	0-75
1 Цепно огледалце са бронзаним оквиром	0-75

Свега: 10 предмета у вредности 30—дин.
Само за 15 динара.

Сви предмети су солидне fine израде, а сваком сату прилаже се писмена гаранција за три године.
Ко жели да добије све ове лепе и корисне ствари не мора ни писати поруџбину само послати своју тачну адресу и новац упутницом на адресу:
212,1—5 Комисиони Биро С. Барбанел — Београд.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРЕТВА
Др. М. Селаковић
зубни лекар
саопштава својим пацијентима да се од 1. маја ове године због увећања атељеа преселио из зграде „Дом Анкер“ у
ГРАНД ПАСАЖ
Стан на првом спрату. Улаз из Кнез Михаилове улице и Обилићевог Венца. 160,9—10

ЛА НАЦИОНАЛ У ПАРИЗУ
НАЈВЕЋЕ ФРАНЦУСКО ОСИГУРАВАЈУЋЕ ДРУШТВО
основано 1830. године
Гаранције друштвене: преко **750,000.000.** — франака
ЛА НАЦИОНАЛ отпочело је свој рад у Србији и врши све врсте осигурања живота по најмодернијим комбинацијама и најкулантнијим условима. Ближа обавештења даје: Дирекција за Краљ. Србију. Трговачка 4. (до Кнез Михаилове ул.) као и сви овлашћени агенти друштвени.
Ради сигурности својих осигураника друштво је уложило огромне суме у српске државне обвезнице, а подиже и своју палату у Београду у Кнез Михаиловој ул. бр. 36. (преко пута плаца Академије Наука). 149,7—20

ДРВАРСКА РАДЊА
Миће Петровића и Милисаву Николића
(НА САВИ)
има једну већу партију Шлеског угља за индустријску употребу и продаје исти по врло јефтиној цени.
Потпуно суве **Ердељске чамовине, Штајерске бороине и Славонске растовине** — за столарску употребу.
Дрва за гориво букова и церова прве класе.
Једру нову **МОТОРНУ ТЕСТЕРУ** (8 коњски снага јачине) за сечење дрва — продаје јефтино и под повољним условима.
192 **ТЕЛЕФОН БРОЈ 1184.** 7—15

Одговорни уредник Илија Стојадиновић кројачки радник. Штампарија Саве Раденковића и Брата — Београд — Телефон 646.